

meente van Djocja, die de 150 psalmen gebruikt in haar diensten, en terwijl overal in de kerk exemplaren van de 150 psalmen waren klaar gelegd, het noodig vond uit een boek, dat men in Djocja nauwelijks kende, drie gezangversjes te laten zingen, en het eenige vers van psalm 133, dat in dat boek voorkomt en daar op de wijs van psalm 84 staat. Er zou dus nog al verschil van gevoelen zijn onder de missionaire predikanten inzake de gezangenkwestie.

Wij eindigen, hoewel er nog heel wat over deze zaak te zeggen zou zijn.

Nogmaals, het is ons niet mogelijk, een volledig oordeel te vellen over deze dingen. Dat staat ook niet aan ons; dat zal de Generale Synode doen. Het was alleen onze bedoeling, de aandacht onzer lezers te vestigen op deze hoogst belangrijke zaak: de gezangenkwestie op ons zendingsterrein.

J. D. W.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

Persstemmen.

Reformatie in de Gereformeerde Kerk van Hongarije.

Van plan om de belangrijke beslissingen der Synode van de Gereformeerde Kerk in Hongarije nader toe te lichten, vond ik in de „Kerkbode“ van de Geref. Kerk van Amsterdam Zuid een artikel van (Ds) C. J. S. (ikkel), dat nadere verklaring biedt en dat we daarom gaarne overnemen:

De vorige week kon men in de dagbladen dit verheugend bericht over de Hongaarsche Kerken lezen:

„De Gereformeerde Kerk in Hongarije heeft, na een beraadslaging van negen dagen, een herziening van haar kerkenorde aangenomen. Het presbyteriaansynodale systeem en de beproefde samenwerking van predikanten met ouderlingen en diakenen werd gehandhaafd. Daarbij werd uitdrukkelijk ingevoerd, wat voorheen in de Kerkenorde ontbrak, dat ambtsdragers en leden aan de belijdenisschriften voortaan gebonden zullen zijn; hierna werden als officiële belijdenisschriften vastgesteld de tweede Helvetische belijdenis en de Heidelbergse catechismus.

Hiermee is dus de Hongaarsche Gereformeerde kerk in plaats van een volkakerk tot een belijdeniskerk geworden en is daarmee overgegaan in het spoor van de Gereformeerde kerken in Nederland.

Het kerkelijk kiesrecht van de vrouw, dat reeds in de kerkenorde opgenomen was voor de vrouwen in gemengde huwelijken, werd nu nog uitdrukkelijk beperkt tot de vrouwen, die er bepaald om vragen.

In de organisatie van de „meerdere“ vergaderingen werden in plaats van de conventie of synode de senioraalsraad en de districtsraad ingevoerd, de eerste de classis omvattende, de tweede de bisschopsdiocese.

De ambtsdragers (natuurlijk met uitzondering van de predikanten) worden voor 12 jaren gekozen. Een bisschop kan uit een andere diocese benoemd worden, mits hij een predikantsplaats in zijn nieuwe district zoekt en vindt.

Aangaande het aantal stemmen der kerken in de meerdere en hogere vergaderingen, werd besloten, dat deze niet alleen bepaald zullen worden naar het zielental der gemeenten, maar ook naar de hoogte van haar geldelijk budget.

De hoofdzaak in deze reformatie der Hongaarsche kerken is stellig de gebondenheid aan de Geref. belijdenis. Daar kunnen wij niet anders dan met groote dankbaarheid van kennis nemen. Onder de laatste bepalingen zijn er, waarover in Nederland stellig het laatste woord nog niet zou gesproken zijn. Vooral de slotmededeeling behoeft al heel wat commentaar uit de landshistorie, indien ze, vanwege de hardigheid der harten, aannemelijk gemaakt zou kunnen worden.

Doch **net** is ons niet te doen om de schaduwzijden aan te wijzen. Die vallen trouwens weg bij de groote betekenis, die de principiele beslissing heeft. Als formulieren van Eenigheid werden aangenomen de Heidelbergse Catechismus en de latere Helvetische Confessie.

Daarop wilden wij een aanteekening maken.

Zooals „Helvetisch“ aandoidt, is deze belijdenis niet van Hongaarschen, maar van Zwitserschen bodem. Toch hebben de Hongaarsche kerken thans niet voor de eerste maal hun instemming met deze „latere Helvetische“ betuigd. Dat geschiedde reeds op de Synode van Debreczin, den 24sten Februari 1567.

Wie intusschen zou meenen, dat de Hongaren nimmer een eigen stem hebben laten hooren in het koor der Gereformeerde belijders, zou zich toch vergissen.

Allereerst is er de Erlauthaler belijdenis. Dit is een stuk, onderschreven door de kerken van Debreczin en omgeving, dat zijn ontstaan dankte aan de krachtige tegenwerking der Jezuïeten, die tegen het toen reeds overwegend Calvinistisch getinte protestantisme een contra-reformatie in het leven trachtten te roepen.

Dit geschrift is een geweldig boekdeel, dat door zijn omvang reeds ongeschikt was tot formulier van eenigheid te worden. Het bestaat, verkort uitgegeven, en klein gedrukt meer dan honderd en twintig flinke bladzijden.

In 1562 werd dit lijvig tractaat ter verdediging tegen de beschuldigingen, door de Jezuïeten ingebracht, aan keizer Ferdinand en koning Maximiliaan van Boemen overgegeven.

De opstellers, waaronder de getrouwe Peter Melius, en voorts de Hongaarsche predikanten, waren zich van de gebreken, die aan dit werk kleefden, bijna aan-

stonds bewust. Zij kwamen tot juistere formulering van het geloof der kerken door omwerking van Beza's: „Belijdenis van 't christelijk geloof etc.“. Deze omwerking, die eveneens in 1562 plaats vond, werd de Hongaarsche belijdenis.

Het duurde echter maar kort, of het proces begon, waarin de „latere Helvetische Confessie“, het oorspronkelijke belijdenisgeschrift verdrong, totdat het geheel de overhand behield.

Deze laatste belijdenis, die, reeds lang, en nu opnieuw bevestigd, ook de Hongaarsche Gereformeerde kerken als geloofsformulier diende, is van zeer groote betekenis, omdat ze in zulk een breeden kring instemming verwierf.

Merkwaardig is de historie van dit symbool. Heinrich Bullinger uit Zürich had, toen zijn leven ten einde begon te nagen, voor zichzelf behoefte aan rustige formulering van zijn geloof. Zijn belijdenisschriften niet zelden geboren te midden van verdrukking en heftigen strijd, dit ontstond in groote rust en was vrucht van die bezinning, waaraan een diep geloofsleven behoefte gevoelt. Had Bullinger aanvankelijk dit stuk voor zich alleen, hoewel hij er Petrus Martyr in 1562 reeds van deed kennis nemen, dit zou anders worden.

In 1564 heerschte in Zürich de pest, die ook den schrijver aantastte. Dit gaf Bullinger aanleiding te bepalen, dat zijn geschrift na zijn dood aan den magistraat zou worden overhandigd, opdat het getuigenis zou aflagen, dat de leer der Schriften zuiver was bewaard in de gemeente.

Nog was echter rijker toekomst voor dit geestelijk testament weggelegd.

Toen de keurvorst Frederik III van de Paltz in Zwitserland raad en bijstand vroeg in de moeilijke positie, waarin hij als aanhanger der Gereformeerde religie in Duitschland verkeerde, was Bullinger in staat door dit stuk, dat kant en klaar lag, aanstonds de gewenschte heldere uiteenzetting van het Gereformeerde geloof te geven. Het verzoek van den keurvorst was ook tot Genève gericht. Trouwens ook in andere Zwitsersche kerken werd de behoefte gevoeld een hechter band van eenheid te scheppen. Men geraakte in besprekingen, waarvoor eenmaal zelfs Beza tot Bullinger te Zürich kwam. Na kleine wijzigingen werd door tal van Zwitsersche kerken instemming betuigd en aldus ontstond dit schoone bewijs van de eenheid der Zwitsersche kerken, dat nog meer betekenis kreeg door de aanvaarding in Schotland zoowel als in Polen, in Hongarije zooged als in Frankrijk. Indien er dan ook eeng stuk is, dat het bewijs levert van de eenheid der Gereformeerde religie de wereld over, dan is het dit.

De belijdenis is gesteld in 30 artikelen. De omvang is echter driemaal zoo groot als onze 37 artikelen. Mij dunkt, dat de omvang dan ook altijd eenigszins een bezwaar blijft. Een kortere Confessie wordt dieper in het bewustzijn van ambtsdragers en gemeente ingeprent, biedt bovendien niet spoedig punten, waartegen in den loop der tijden gravamina zouden kunnen worden ingebracht. Neemt men, bijvoorbeeld, de leer van kerk en Sacramenten, dan is die hier zóó uitgewerkt, dat dit stuk alleen den omvang onzer Nederlandsche Geloofsbelijdenis nog overtreft.

Wij besluiten deze aanteekening met den wensch, dat de beslissende stap door de Hongaarsche kerken gedaan, eeuwenlang van zegenrijken invloed moge zijn.

Hebde de Reformatie aldaar verderen voortgang. Ook zien we met verlangen uit Hongarije zelf een uiteenzetting van de betekenis dezer besluiten tegemoet.

De Gereformeerde Kerk in Gent.

Aan Gent bewaar ik oude herinneringen.

Toen ik predikant in Antwerpen was, waren de geestelijke belangen van de weinige Gereformeerden aldaar aan die kerk toevertrouwd.

Maandelijks trok ik er op uit, om in de woning van een broeder, die sinds overleed, catechetisch onderwijs te geven.

Vandaar, dat ik met meer dan gewone belangstelling de lotgevallen van de Gereformeerde Kerk aldaar volg.

Want na den oorlog heeft de Gereformeerde kern in Gent belangrijke versterking gekregen. De ambten konden worden ingesteld. Een predikant werd beroepen. Een kerkgebouw werd op eigenaardige manier eigendom der gemeente.

(Ds) B. W. G. (anzevoort) vertelt daarvan in het „Maandblad ten dienste der Gereformeerde Kerken in België“, dat vanuit Nederland allen steun verdient, het volgende:

Reeds spoedig mochten de broeders en zusters, tot hunne groote blijdschap, saamkomen in een eigen lokaal. Dit gebouw had ook zijn geschiedenis gehad:

Tevoren was het gebruikt geweest voor drukkerij, maar had ongeveer twee jaren leeggestaan. De olie van de drukkerij en het vuil van twee jaren waren voor de reinheid niet bevorderlijk geweest: Het gebouw was in zóó verregaanden staat van vervuiling gekomen, dat anderen, die het overigens goed hadden kunnen gebruiken, er van teruggehouden werden het te koop.

Eindelijk hadden de communisten hier het oog erop geslagen, tot grooten schrik van de burens, en het zou aan hen komen, mits zij tijdig de koopsom konden betalen.

Zoo stonden de zaken, toen een paar van de gemeentelieden het gebouw ontdekten, bezagen, door het vuil heen keken, en het een zeer geschikt pand vonden. Het ging er nu om, of de communisten klaar konden komen of niet. En wat voor een van de burens een „mirakel“ was, dat was het voor ons ook: zij hadden niet kunnen slagen. En zoo was de weg open voor de Gereformeerden. Met behulp van broeders in Nederland werd het gebouw gekocht, en toen werd door al wie in de gemeente handen had om te werken, de strijd aangeboden tegen alles wat

met reinheid en netheid op gespannen voet stond.

Het hart des volks was om te werken (Neh. 4:6); zeer vuriglijk (Neh. 3:20) werden de verbeteringen aangebracht; zelfs de zusters en de dochteren (Neh. 3:21) hielpen dapper mee. Wat door de gemeentelieden niet kon worden gedaan, werd aan anderen toevertrouwd.

Het resultaat van dezen grooten en grootschen kuisch was, dat er van onder vet en vuil een rein en schoon gebouw te voorschijn kwam, bijzonder geschikt voor ons doel.

Vóór aan de straat ziet ge beneden de kamer, die vroeger kantoor was en nu dient voor Kerkeraadskamer, studeerkamer, catechisatielokaal en 's winters voor de Zondagsschool.

Daarboven verheft zich de pastorie.

Achter dit voorgestelde gedeelte is dan de ruimte der Kerk, lang = 17,50 M. en breed = 7,50 M.

Deze ruimte was voor kerk als ingericht. Er waren eerst twee galerijen. De bovenste is echter aan het gezicht onttrokken door een glazen dak, dat de kerkrimte kleiner, en daardoor in den winter warmer, en in winter en zomer beide gezelliger doet zijn. Er is één galerij opengebleven, die rust op ijzeren pilaren. De benedenruimte tusschen de pilaren is nu met stoelen bezet, de ruimte onder de galerij is nog onbezet, behalve dan door de plaatsen voor de ouderlingen en de diakenen. Deze verdeling van het kerklokaal maakt, dat we ons niet gevoelen als in een groote leere ruimte, terwijl er toch tegelijk gelegenheid is voor uitbreiding.

Een groot voordeel is ook, dat Kerk en pastorie in één gebouw zich bevinden. Gasten van hier of uit Nederland kunnen we daardoor na den dienst gemakkelijk ontvangen. Aan vele bezoeken bewaren we blijde herinneringen.

Dat we over ons gebouw misschien wat veel vertellen, ging vanzelf. Vooreerst door wat we ermee doorgemaakt hebben. En dan niet minder hierom: er zijn zeer velen in Nederland geweest, die door hun gaven ons in staat hebben gesteld van het gebouw te maken, wat het nu reeds is. Heel het gebouw getuigt van de liefde van de gemeentelieden zelf, maar ook van de liefde van zoovele anderen. Ook voor hen in het bijzonder is ons schrijven bestemd.

Een volgend maal hopen we dan iets ervan te vertellen, hoe we ook Gods rijken zegen mochten ervaren in het meer inwendige leven van onze Kerk.

Doordringe de Gereformeerde waarheid hoe langer hoe meer het land, waaraan de Nederlandsche Reformatie zooveel is verschuldigd.

Voor het „Maandblad“ kan men zich abonneren bij den heer C. de Leeuw, Hoogstraat 506, Klundert. Abonnementsprijs f1.50 per jaar.

HEPP.

PERSSCHOUWI

Zendingsbureau.

Ons „Zendingsblad“ is denkelijk het meest gelezen blad in onze Kerken.

Doch dikwijls wordt over de artikelen in veel gelezen bladen heengelezen.

En we zouden niet gaarne willen, dat het volgende de aandacht ontging.

Ook ditmaal zal de a.s. Generale Synode weer heel wat meer of minder belangrijke Zendingzaken hebben te behandelen. Tot de zaken, die aan de orde zullen worden gesteld, behoort ook de vraag, of het niet moet komen tot de oprichting van een Zendingsbureau.

Die vraag is niet de belangrijkste waarover de Synode zal moeten beslissen. Maar zij is toch ook niet van belang onthoofd.

De Generale Synode van Groningen heeft aan hare deputaten voor de Zending opgedragen

„te onderzoeken op welke wijze het best ware te voorzien in de zorg voor het algemeen archief van de Zendingzaken en voor de Zendingsbibliotheek en de volgende Synode dien-aangaande te dienen van rapport en advies“.

Inzake het archief dient opgemerkt, dat er geen algemeen archief voor de Zending bestaat.

De archiefstukken van de Zending der Geref. Kerken onder Heidenen en Mohammedanen zijn ten deele opgenomen in het Algemeen Kerkelijk Archief, dat te Amsterdam bewaard wordt. Een klein gedeelte is geborgen in één der kasten van de Kerkkamer, Kerkstraat 109, te Amsterdam. En de correspondentie van de latere jaren berust nog voor een aanmerkelijk deel bij de scribae der deputaten, wij sommige dezer stukken nog wel eens moeten geraadpleegd.

Zeer gewenscht zou het zijn, dat aan het archief van de Zending wat meer zorg werd besteed, dan tot nu toe is geschied. Aanbeveling zou het verdienen, dat alles wat tot 't archief der Zending moet worden gerekend, bijgebracht werd en behoorlijk werd geregistreerd.

Van de Zendingbibliotheek mag gezegd, dat deze thans goed in orde is. Alle aanwezige boeken, brochures en tijdschriften zijn gecatalogiseerd, gelijk het behoort. En voor het in orde houden wordt naar eisch gezorgd. Stellig zou het echter wel gewenscht zijn, dat, voorzover dit nog niet geschiedt, alle Acta der Zendingssynoden en alle Zendingabloden en tijdschriften, en voorts alles wat in de pers van de Zending onzer Kerken wordt medegedeeld of daarover wordt geschreven, bijeen verzameld en behoorlijk gerangschikt en geregistreerd werd opgenomen in de bibliotheek.

Fa. J. P. HA
ZIEKE 11
Telefoon 126

Agent de
Dordrecht, Gor
bosch, Weert, H
en verdere ve
plaatsen in Li

W. J. KRUIS
HA
Tel. 13459 - Pc
Manden- en
LIGSTOLEN
WASCHMAN